

Vývoj v 19. století

BSS102 Dějiny vojenství

Hlavní války v období 1815-1914

- Latinskoamerické války za nezávislost;
- Revoluce 1848-1849
- Krymská válka (1853-1856)
- Válka Rakouska proti Francii a Piemontu (1859)
- Americká občanská válka (1861-1865)
- Války za německé sjednocení (Dánská válka 1864, Prusko-rakouská válka 1866, Prusko-francouzská válka 1870-1871);
- Búrské války (1880-1881 a 1899-1902);
- Americko-španělská válka (1898)
- Rusko-japonská válka (1904-1905);
- Balkánské války (1912-1913)

Průmyslová revoluce a vědecké objevy

- Konzervovaná strava
- Železnice
- Telegraf (od konce století experimenty s bezdrátovým telegrafem)
- Průmyslová výroba (i u zbraní)
- Pokrok ve zpracování ocele
- Chemie...

Britská armáda

1742

1815

1914

Společnost

- Moderní národy a nacionalismus
- Sociální opatření
- Jak mobilizovat veřejnost pro potřeby války?

Doplňování armád a složení vojska

- V polovině 19. století tři druhy doplňování:
 1. Všeobecná branná povinnost;
 2. Rekrutská povinnost;
 3. Systém najímání a verbování.
- Ke konci století typický model – všeobecná branná povinnost, kratší prezenční služba, následně voják v záloze, povoláván na cvičení nebo v případě krizí (částečná mobilizace), starší součástí zeměbrany
- Systém výcviku záložních důstojníků

Rozvoj strategie a strategického myšlení

- Jomini – operační linie pro vedení útočných operací, využití řady příkladů z Napoleonských válek
- Clausewitz – válka v širším kontextu („pokračování politiky jinými prostředky“)
- Mahan – důraz na námořní sílu, ovládnutí námořních komunikací
- řada dalších teoretiků

Pěchota

- Zdokonalování zbraní:
 - drážkovaná hlaveň
 - změna tvaru projektilu
 - postupný přechod k zadovkám (místo 3 ran cca. 10 ran za minutu) – bitva u Hradce Králové
 - kovové nábojnice
 - bezdýmný střelný prach (1884)
 - opakovací pušky – ke konci století v rážích 6-8 mm, efektivní střelba přes 500 m, teoreticky až 2,5 km, přes 10 mířených výstřelů za minutu (rekord – britský instruktor, 38 zásahů na 270 m do terče o rozměrech 30x30 cm za minutu)
- Kulometry
- Miny

Vliv na taktiku

1. Rozptýlení útvarů;
2. Zvýšený důraz na rychlost a manévrování;
3. První zákopy, důraz na polní opevnění;
4. Omezení čelných útoků jízdy.

Dělostřelectvo

- Rozvoj děl s drážkovanou hlavní;
- Větší dostřel (eliminuje pokusy se zaváděním raket);
- Nabíjení zezadu;
- Materiál – u většiny armád se stává normou ocel;
- Na konci 19. století rychlopalná děla (brzdovratné zařízení).

Fortifikace

- Od poloviny 19. století stavba polygonálních pevností;
- Výraznější využití podzemních prostor a tunelů;
- „roztažení“ plochy pevností, budování předsunutých pozic
- Systémy menších pevností a opevněných bodů v koloniálních a mimoevropských oblastech.

Vojenské námořnictvo

- Nástup parních lodí, železo nahrazuje dřevo jako konstrukční materiál
- Stavba pancéřem chráněných lodí, později obrněné lodě
- Pokusy o první ponorky
- Námořní miny a torpéda
- Rusko-japonská válka zdůraznila vliv těžkého dělostřelectva – řadové lodě, doplněné křižníky (průzkum, podpora, samostatné akce proti komunikacím nepřítele..), torpédoborce a torpédovky
- Moderní bitevní loď Dreadnought (1906) spuštěna na vodu ve Velké Británii, následuje stavba dalších nových bitevních lodí.

Vzdušné síly

- Koncem 18. století ve Francii využití balonu k pozorování
- Pokus o bombardování Rakušany při obléhání Benátek 1849;
- Balónoví kurýři a fotografování;
- Od 70. let 19. století rozvoj vzducholodí;
- Letadla těžší vzduchu od přelomu 19./20. století.
- Během italsko-turecké války (1911) využití letadel k průzkumu, první pokusy s bombardováním.

Snahy o odzbrojení

- Haagské konference (1898 a 1907)
 - nedošlo k dohodě o omezení zbrojení
 - ustaven stálý arbitrážní soud (jen pro méně významné spory)
 - pravidla pro vedení války, zákaz určitých druhů zbraní či taktik (otravné plyny, bombardování ze vzducholodí, střely dumdum, útoky na otevřená města, zabíjení zajatců...)

Hilaire Belloc, The Modern Traveller (1898), 2 odstavce z VI. části

A Mutiny resulted.

I never shall forget the way

That Blood upon this awful day

Preserved us all from death.

He stood upon a little mound,

Cast his lethargic eyes around,

And said beneath his breath :

Došlo ke vzpouře.

Nikdy nezapomenu způsob

Kterým Blood v ten strašný den

Všechny nás uchránil před smrtí

Postavil se na malý pahorek

Letargicky pohlédl kolem

A zabrbal pod vousy:

Whatever happens we have got
The Maxim Gun, and they have
not.

